

En plads til de døde i os

Esben Kjær skriver søgende og personligt om at miste et barn og lære at leve med det i en kultur, der helst negligerer sorgens og dødens enorme, væsentlige betydning.

Dorte Hygum Sørensen

Beretning. Esben Kjær: Min usynlige søn. Kunsten at leve med sine døde resten af livet. Gyldendal, 206 sider, 249,95 kroner. Har du Pluskort, får du 15 procent rabat på lagerførte bøger i Boghallen eller fri levering hos Saxo.com. Læs mere på politiken.dk/plus.

At miste sit barn er noget af det mest ekstreme, man kan komme ud for. For 4 år siden døde Esben Kjær's 7-årige søn Sebastian af kræft. Inden Sebastian døde, havde Esben Kjær og hans hustru, Kirsten, tre sønner. Det har de stadig. To på denne jord. Og en, der lever videre i deres hjerte og i himlen og altid vil gøre det, for sorg er ikke noget, man kommer over.

STRAMT summeret op er det alle siderne af dødens konsekvenser i den efterladte, som journalisten Esben Kjær skriver personligt om i sin bog 'Min usynlige søn - Kunsten at leve med sine døde resten af livet'. Kærlighed og fødsel både skriver og taler vi beredvilligt om alle vegne og også på sociale medier. Det er anderledes med vores tilgang til sorgen og døden. Sorg er tæt forbundet til kærlighed, og død finder selvsagt sted i forlængelse af en fødsel på et eller andet tidspunkt, men især som ikketroende mangler man i vores kultur ikke bare sprog, men også konstruktive ritualer til den voldsomme transformation, som et nært dødsfald er for den enkelte.

'Min usynlige søn' handler først og fremmest om den velskrivende Esben Kjær's søgen efter, hvordan han bedst kunne leve videre, men fordi Esben Kjær indrømmer tvivl og vaklen i sin søgen, og fordi han spørger kloge folk til råds, er der i hans bog mange steder, der kan så frø til eftertanke hos en efterladt. Også selv om det ikke er et barn, man har mistet, eller selv om man i sit

eget liv og i egen sorg som udgangspunkt er rundet af noget andet end forfatteren.

Et afsæt for Esben Kjær har været, at han indtil Sebastians død har troet, at alting er muligt, hvis man sætter sin vilje ind på det. »Jeg troede, at jeg havde langt mere kontrol over tingene, end jeg havde. At jeg kunne styre og påvirke virkeligheden langt mere, end jeg kunne«, skriver Esben Kjær, der beskriver Sebastians død som en »voldsom lektion i ydmyghed«. Måske den efterlattes følelse af afmagt og utilstrækkelighed slår endnu hårdere, hvis man har haft det som Esben Kjær, der »troede, at jeg var gud i mit eget liv«?

ET ANDET afsæt for Esben Kjær har været det, han et sted kalder for selvudviklingsmiljøet, og som man også af mangel på bedre måske kan kalde alternativer til de etablerede systemer af religioner og behandlingsformer. I 'Min usynlige søn' inddrager han foruden litteratur, sorgforskning og erindringslitteratur elementer fra bl.a. kristendom, jødedom og new age-agtige opfattelser af, hvad døden er for en størrelse. Citater fra samtaler med Marmorkirkens præst Mikkel Wold dukker op flere steder i bogen og giver hver eneste gang et betydningsfuldt ekstrakt af livsvisdom. Et sted lyder præstens ord: »Der er ingen mening med Sebastians død, men du kan finde en mening i den«.

FAR. Radiovært, journalist og forfatter Esben Kjær er aktuel med bogen 'Min usynlige søn'. Hans søn døde af kræft som 7-årig.

Foto: Lars Just

De ord har ændret alt for Esben Kjær: »Jeg vidste med det samme, at den mening, jeg ville vælge at finde i hans død, var, at jeg ville ære ham ved at bruge alt det, hans død havde sat i gang inden i mig, til at foretage et menneskeligt kvantespring og blive den bedst mulige version af mig selv. Det er utroligt, hvad et lille forholdsord kan gøre«.

NOGLE åndeligt søgende passager i 'Min usynlige søn', eksempelvis en analyse af det utroværdige ved den massesælgen- de selvhjælpsbog 'The Secret', virker mest som forfatterens egen, omstændelige undersøgelse af sorgen og af den sekulariserede, rationelle kulturs kommen til kort over for den.

Ud over at være skrevet i håb om at kunne trøste og oplyse andre efterladte er 'Min usynlige søn' jo ikke mindst en bog, Esben Kjær har haft brug for at skrive om sig selv og til sig selv. Om sin vej hen imod at kunne leve med Sebastian som død.

Og så er det i øvrigt også en udgivelse, der lægger op til debat og til eftertanke. Om hvorvidt folkekirken i forlængelse af Esben Kjær's kritik i bogen svigter efterladte ved ikke at anvise tilstrækkeligt med ritualer til tiden efter døden. Om hvorvidt vores samtaler om de døde og døden er for fattige og for frygt-somme. Og i det hele taget om hvordan vi bedst lever med døden.

dorte.hygum@pol.dk

